

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 0 9 1 6 4 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

Izpitna pola

Torek, 9. junij 2009 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirko in šilček.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z odlomki iz dramskih besedil (A, B in C) je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 20 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

Odlomek iz dramskega besedila (A):

VOLODJA: Dobro jutro.

Simon se ozre k vratom.

VOLODJA: Kssss! Hej!

Simon se vzpne na komolce.

VOLODJA: Hej, znaš kak dober vic?

Simon sede na posteljo in si z obema rokama seže v lase.

VOLODJA: Si ti gluhi? Vprašal sem te, če znaš kak vic. Ni treba, da je glih dober.

Volodja z odprtimi usti pričakuje odgovor. Ko Simon nič ne reče, Volodjeva glava izgine, hip za tem se lina s treskom zapre. Simon si ogleduje sobo, potem vstane in začne hoditi sem in tja. Linica se spet odpre in spet je tam Volodjeva glava.

VOLODJA: Boš jedel?

Ne počaka na odgovor, zapre lino in odpahne vrata. V prostor potisne bolniški voziček, na njem je pločevinast krožnik in žlica. Volodja potisne voziček k postelji in sede nanjo. Simon stoji v kotu in ga gleda.

VOLODJA: Poskusi, dobro je. *(Vzame žlico in sam poskusi.)* Neslano je. *(Vstane in gre skozi vrata, takoj se vrne s solnico, posoli jed in znova poskusi.)* Zdaj pa je. *(Z dlanjo oklene žlico okrog zajemalke in pomoli ročaj proti Simonu.)* Daj no, drobovina je notri. Sveže je.

SIMON: Ali sem v ...v ...?

VOLODJA *(natakne na ročaj žlice prisilni jopič, ki leži čez posteljni rob)*: Si ja, si v, zdaj si pa res v. /.../ (I/1)

Odlomek iz dramskega besedila (B):

DOKTOR: Daj mi še malo vodke. *(Pije.)* Kaj bova zdaj, Volodja?

VOLODJA: Nič ne bova, vse je v redu. Zaradi njega se ne sekirajte. Nisem mu dosti odrezal, samo toliko. Dobil bo lepo protezo s škornjem, oficirskim, je že narejena. In, navsezadnje, doktor, jaz sem samo izpolnil, kar ste vi govorili in kar ste vi tudi, roko na srce, želeli. Saj ste si želeli bit kirurg? To je bila vaša skrita želja. Zdaj je ta želja zunaj. Opravljeno je. Res, da je moja roka rezala, ampak vaši možgani so to naročili. Storili ste to. Jaz sem vam samo pomagal. Tudi vaš hudič je zunaj, lahko si oddahneta.

DOKTOR: Volodja ... ti si ... jaz se bojim.

VOLODJA: Tako je tudi prav, doktor, ker odslej bom jaz vodil zavod.

DOKTOR: Kateri zavod?

VOLODJA: Ta naš zavod 'Svoboda osvobaja'. Nikar ne vprašajte, če to znam. Saj vidite, da znam. Pravzaprav ga že kar nekaj časa vodim, samo da vi tega ne veste. Zdaj bova pač stvar legalizirala. Zaenkrat samo med nama. Na zunaj ostane, kot je. Pa tudi: brez vaše pomoči bi mi bilo težko. Pametna glavca ste.

DOKTOR: Jaz ... te lahko prijavim. To je protizakonito.

VOLODJA: Komu me boste prijavili? In kaj je protizakonito? Skupaj z onima dvema, – kako se jima že pravi? – izvedencema za metafore, ste začeli zapirati ljudi sem noter, začeli ste jih – kako ste že rekli? – preosebljati. Temu se z drugimi besedami reče pohabljanje duše. No, in če začneš s tem, pristaneš tudi na pohabljanje telesa. To je enkrat ena.

DOKTOR: Tako preprosto je to?

VOLODJA: Niste vedeli? Saj tudi nikoli ne bi vedeli, če vam jaz tega ne bi dokazal. Zdaj veste. In glejte, kljub temu da vse to veste, boste sodelovali z menoj. Sodelovali ste, ko so vam naročili to in ono, ker niste hoteli bit upravnik zadruga ali gledališča. Sodelovali ste z njimi, tudi z menoj boste, toliko vas že poznam. Lahko se boste še naprej ukvarjali z aplikativno znanostjo. Moj prvi pomočnik boste. Pomagali mi boste vladati. (II/6)

Odlomek iz dramskega besedila (C):

ŽUPNIK: Na vaše zdravje, naš poslanec.

KANTOR: V suknji ga še nimam, poslanstva. – *Vstane.* Jaz ne vem, da je meni vsaka stvar tako strahovito težka, pot do najbližjega cilja tako dolga! Kar se drugim ljudem, ki so slabši in bojazljivejši od mene, kar tako posreči, je zame skoro nedosežno: razmakniti moram prej devetero zidov ... Nekaj ostudnega, strašnega je med mano in med zadnjim ciljem ... kakor velika senca hodi pred mano. Jaz ne morem svobodno, brezskrbno poseči po stvari, ki bi jo rad; pravijo, da kradem, da sem brutalen ... In tako je naposled res treba, da je človek okruten, ko mu je potlej žal; ali česar zlepa ne doseže, to je pač treba, da doseže zgrda. Jaz vem, da nisem bil zmerom blag in oblizan in obziren – ali kakšni so drugi? Kdor kaj pridobi, oškoduje svojega soseda. Na cesti ne leži ne bogastvo ne oblast, vse to je v suknjah drugih ljudi. Pravijo, da sem se obogatil na brutalen način, – rad bi vedel, kako bogaté drugi!

ŽUPNIK: Je že tako božja volja, da so na eni strani premožni, na drugi pa siromašni ljudje! Ničesar vam ne morejo očitati.

KANTOR: Ničesar ne, da! To je samo odločnost in moč: kdor je močan, hodi navzgor, bojazljivci in slabiči drsajo navzdol. Ničesar mi ne morejo očitati, ali vendar mi očitajo, – to je tista senca, ki hodi pred mano. – Pri tejle priči vam dam kraljestvo, če mi pokažete človeka, ki bi dejal za mojim hrbtom, da sem pošten, da nisem ne kradel, ne ubijal!

ŽUPNIK: Gospod Kantor! (I)

Preberite odlomek iz dramskega besedila (A):

1. Dopolnite:

Odlomek je vzet iz _____ drame _____,
ki jo je leta _____ napisal _____ in je bila krstno uprizorjena
_____ leta v _____ in _____.

(3 točke)

2. Razložite simboliko naslova dramskega besedila.

(2 točki)

3. Opišite dramsko situacijo, iz katere je odlomek (a). Kakšen razvoj dramskega dogajanja napoveduje (b)?

a) _____

b) _____

(4 točke)

4. Kaj lahko razberete iz didaskalij?

(3 točke)

5. Katera je glavna posebnost navedenega dialoga?

(1 točka)

6. Kako si razlagate zadnjo Volodjevo repliko?

(1 točka)

7. Poiščite tri stičišča med navedeno in uvodno dramsko situacijo k Cankarjevemu Kralju na Betajnovi.

1. _____
2. _____
3. _____

(3 točke)

8. Katero lastnost pokaže v odlomku in v drami Simon (a), kdo je (b), kaj doživlja (c), kakšna je njegova krivda (d), ima njegovo 'šepanje' z zdravo nogo globlji pomen (e)?

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____
- e) _____

(8 točk)

9. V drami je še nekaj upornih likov. Kako se upirata?

Ljubica: _____

Rajko: _____

(4 točke)

Preberite odlomek iz dramskega besedila (B):

10. Opredelite dramaturški pomen te situacije.

(2 točki)

11. V oznaki Volodje navedite tri (za druge) usodne lastnosti, ki jih pokaže v navedenih odlomkih, in pojasnite njihov vpliv na razvoj dramskega dogajanja.

Lastnost: _____

Vpliv: _____

Lastnost: _____

Vpliv: _____

Lastnost: _____

Vpliv: _____

(6 točk)

12. Označite Doktorja (a) in pojasnite njegov odnos z Volodjo (b).

a) _____

b) _____

(4 točke)

13. Poiščite v naslednjih Volodjevih besedah tri različne vrste označevanja in jih določite: *In si govorim: vi. S svojo nesposobnostjo ne morete obdržati niti minimalne discipline. Povsod nered, povsod razsulo ... vidim, da vam še ni zadosti, da smo v tej lepi dvorani hitro pozabili na vse, kar se je zgodilo, kar smo pretrpeli. Jaz je nisem hotel, oblasti. Sami ste mi jo potisnili v roke. Zato me ne delajte živčnega, samo to vam rečem. Ni dobro, če je oblast živčna.*

_____ – _____

_____ – _____

_____ – _____

(6 točk)

Preberite odlomek iz dramskega besedila (C):

14. Izpišite iz odlomka tiste Kantorjeve besede, s katerimi bi se strinjal tudi Volodja.

(2 točki)

15. Katere podobnosti najdete med Kantorjem in Volodjo?

(3 točke)

16. Pojasnite aktantsko razmerje obeh dramskih likov v tej situaciji.

(4 točke)

17. Kako se do sklepa dramskega dogajanja razvijajo: oba lika in njuno razmerje?

Razvoj likov: _____

Razvoj njunega razmerja: _____

(6 točk)

18. V kakšen odrski prostor bi vi postavili njun dvogovor?

(2 točki)

19. Navedite tri dramaturške (oblikovalne) značilnosti dramskega besedila, ki jih pokažejo odlomki.

(3 točke)

20. Navedite pomembne faze v prehajanju dramskega v gledališko.

(3 točke)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran